

İŞĞALDAN AZAD EDİLMİŞ ƏRAZİLƏR ÜÇÜN "YAŞIL ENERJİ ZONASI" KONSEPSİYASI BIOMÜXTƏLİFLİYİN QORUNMASI ALƏTİ KİMİ

Cavid Abdullayev

Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyi

Məlum olduğu kimi, 2020-ci ilin sosial-iqtisadi yekunlarına həsr olunmuş müşavirədə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev işğaldan azad edilmiş ərazilərdə yaşıl enerji zonasının yaradılması ilə bağlı vəzifələr müəyyən etmişdir. "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində "yaşıl enerji" zonasının yaradılması ilə bağlı tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 03 may 2021-ci il tarixli Sərəncamı bu istiqamətdə aparılan işlərə ölkə başçısının xüsusi diqqətinin bariz nümunəsidir.

Göstərilən Sərəncamın icrası məqsədilə Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyi ilə Yaponiyanın TEPSCO şirkəti arasında müqavilə imzalanmışdır. Müqavilə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə külək, günəş, hidro, geotermal və bioenerji kimi bərpa olunan enerji potensialından səmərəli istifadə, enerji səmərəliliyi texnologiyaları, müasir enerji idarəetmə yanaşmaları əsasında regionun enerji təminatını həyata keçirmək məqsədilə "yaşıl enerji" zonasının yaradılması ilə əlaqədar müvafiq konsepsiyanın və baş planın hazırlanmasını nəzərdə tutur. Layihə çərçivəsində sahə üzrə beynəlxalq təcrübə araşdırılacaq, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə iqtisadi inkişaf və əhalinin məskunlaşmasından asılı olaraq enerjiyə tələbat və enerji təchizatı senariləri, bərpa olunan enerjinin şəbəkəyə inteqrasiyası, enerji effektivliyi, nəqliyyat, şəhərsalma, tullantıların idarə edilməsi, ağıllı şəbəkələr, yaşıl maliyyələşdirmə və s. kimi məsələlər əhatə ediləcəkdir.

Məruzədə qeyd olunan məsələlərlə bağlı icrası nəzərdə tutulan tədbirlər müfəssəl şəkildə əks etdiriləcəkdir.

Yaşıl energetikanın inkişafı, biomüxtəliflik və iqlim dəyişikliyi arasındakı qarşılıqlı əlaqə kifayət qədər mürəkkəb, eyni zamanda mühüm bir problemlə əks etdirir. Bu mövzuda aparılan tədqiqatların sayı durmadan artır.

Bir qayda olaraq, məsələ ilə bağlı nəzərdən keçirilməli olan iki əsas elementi ayırırıq: istixana effekti yaradan qaz tullantıları və yaşıl energetikanın inkişafı və iqlim dəyişikliklərinin biomüxtəlifliyə kumulyativ təsirləri.

Məsələyə göstərilən prizmadan yanaşdıqda yaşıl texnologiyaların tətbiqinin biomüxtəlifliyin qorunmasına əsasən müsbət təsir göstərdiyi qənaətinə gəlinir. Lakin son dövrlərdə bir sıra tədqiqatlarda bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadənin biomüxtəlifliyə mənfi təsir göstərməsi ilə bağlı xəbərdarlıqlar nəzərə çarpır. Belə ki, bərpa olunan enerji mənbələrinin təbii qoruqların ərazisinə düşməsi, habelə onların inkişafı üçün tələb edilən infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsi başlıca təhlükə mənbəyi olaraq qiymətləndirilir.

Məruzədəki işğaldan azad edilmiş ərazilərdə kritik enerji infrastrukturunun qurulması ilə bağlı planlar məhz bu baxımdan təhlil ediləcəkdir.